

4.7.2011

Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut?

– Palkansaajan verot ja ostovoima
1990-luvun alun laman jälkeen

Minna Punakallio

TIIVISTELMÄ

Palkansaajan tuloverotus on keventynyt 1990-luvun laman jälkeen lähes joka vuosi. Vuoden 2009 jälkeen veropolitiikka muuttui kuitenkin varovaisemmaksi kansainvälisen talouskriisin myötä. Viime vuodet tuloverojen taso on pysynyt suurin piirtein ennallaan.

Pienituloisen palkansaajan tuloveroprosentti on keventynyt 8,6 prosenttiyksikköä lama-ajan huippuvuoteen 1995 verrattuna. Suuremmilla vuosituloilla verokevennys jää reiluun seitsemään prosenttiyksikköön. Verokevennykset ovat suosineet siten suhteellisesti eniten pienituloisia palkansaa- jia. Myös lisätuloista perittävät marginaaliverot ovat laskeneet. Eniten ovat keventyneet pienituloisten palkansaa- jien marginaaliveroprosentit.

Verokevennykset on toteutettu valtion progressiivisen tuloveroasteikon muutok- silla ja työtuloista myönnettävillä verovähennyksillä. 1990-luvun alun laman jäl- keen kasvatettiin erityisesti tulosta tehtävää kunnallisverotuksen ansiotulovähen- nystä. Vuodesta 2006 lähtien käyttöön otettiin verosta tehtävä valtionverotuksen ansiotulovähennys, joka korvattiin myöhemmin työtulovähennyksellä.

Työtuloista myönnettävien verovähennysten verohyöty yltää kuluvana vuonna maksimissaan 1 600 euroon vuodessa. Vähennykset pienentävät pienituloisen tu- loveroprosenttia reilulla 10 prosenttiyksiköllä siitä, mitä veroprosentti olisi ilman vähennyksiä. Verohyötyä ei enää saa reilun 93 000 euron puhtailla ansiotuloilla.

Verovähennykset kaventavat kuntien veropohjaa, minkä vuoksi vähennysten laa- jentaminen on kompensoitu kunnille muun muassa valtionosuuksien lisäyksinä. Vähennysten vaikutus näkyy kuitenkin siinä, että ne ovat muuttaneet kunnallisve- ron, kirkollisveron sekä vakuutetun sairausvakuutusmaksun progressiivisiksi ve- roiksi. Näitä veroja peritään yhden suhteellisen veroprosentin mukaan, mutta käytännössä tosiasiallinen veroprosentti kasvaa palkansaajan tulojen lisääntyessä. Kunnallisverolla kerätään noin viidesosa kaikista verotuloista.

Vaikka tuloverotus on keventynyt jo useamman vuoden ajan, niin henkilöiden maksamien tuloverojen osuus kaikista verotulokertymistä ei ole laskenut. Veroti- lastot osoittavat, että myös kulutus- ja omaisuusverot ovat pysyneet ennallaan. Sen sijaan yritysten maksamat tuloverot ovat heilahdelleet 2000-luvulla voimak- kaasti. Lievää nousua on ollut myös työntekijöiden ja työnantajien pakollisissa so- siaalivakuutusmaksuissa.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	1
1. JOHDANTO	4
2. PALKANSAAJAN TULOVEROPERUSTEET	5
2.1. Kunnallisverotus	5
2.2. Valtion tuloverotus	8
2.3. Palkansaajan sosiaalivakuutusmaksut	10
3. TULOVEROTUKSEN TASO JA MUUTOKSET LAMAN JÄLKEEN	14
3.1. Tulo- ja marginaaliveroprosentti vuonna 2011	14
3.2. Tuloverotuksen muutokset 1995–2011	15
4. PALKANSAAJAN OSTOVOIMA 2000-LUVULLA	18
5. TULOVEROJEN PROGRESSIIVISUUS 2011	20
5.1. Palkansaajan tuloveroista myönnettävien vähennysten vaikutukset	20
5.2. Kunnallisverosta progressiivinen vero	21
6. VERORAKENNE VEROTUOTTOJEN NÄKÖKULMASTA	24
7. LOPUKSI	26
8. LÄHDELUETTELO	27

LIITTEET

Liite 1	Valtion tuloveroasteikot 1996–2011
Liite 2	Palkansaajan tuloveroperusteita vuosina 1991–2011

1. JOHDANTO

Tuloverojen lamakiristykset 1990-luvun alussa olivat erittäin rajuja. Keskituloinen palkansaaja maksoi tuolloin tuloistaan enimmillään veroa yli 37 prosenttia. 1990-luvun loppupuolella kiristyksiä jo purettiin, mutta ajanjaksoon mahtuu myös väli-vuosia, kuten vuosi 1998. Tuloverotus olikin vuonna 2000 yhä varsin kireää.

Vuosina 2000–2009 palkansaajien tuloverotus on keventynyt lähes joka vuosi. Verokevennyksistä ovat hyötynneet kaikki palkansaajat, mutta työtuloista myönnettävien vähennysten vuoksi pienituloiset ovat saaneet suhteellisesti muita suuremmat kevennykset.

2000-luvun lopun kansainvälisellä taluskriisillä ei ollut suurta vaikutusta suomalaisten arkeen. Kriisi kuitenkin muutti talouspolitiikkaa siten, että uusien päätösten keskeinen tavoite oli julkisen talouden kestävyuden vahvistaminen. Julkisen talouden kestävyyttä painaa erityisesti väestörakenteen muutos. Se lisää lähivuosien aikana ikääntymiseen liittyvien kustannusten määrää samalla, kun työssäkäyvien suhteellinen osuus väestöstä pienenee.

Taluskriisin jälkeen tuloverokevennykset ovat loppuneet, ja tuloverotus on pidetty vuosina 2010 ja 2011 ennallaan. Keskituloinen työntekijä maksaa palkastaan kuitenkin yhä lähes 30 prosenttia tuloveroa, mitä ei voi pitää matalana tasona. Henkilöiltä perittävien tuloverojen merkitys verojärjestelmässä onkin pysynyt viime vuodet ennallaan. Palkkaverojen merkitystä korostaa lisäksi se, että palkoista perittävät lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat viime vuosina nousseet.

Tämä selvitys käy läpi tuloverotuksessa tehdyt muutokset 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Osittain selvityksessä myös sivutaan 1990-luvun kehitystä, sikäli kun sillä on selkeä yhteys 2000-luvun tapahtumiin. Selvityksen rakenne pohjautuu monilta osin Jaana Kurjenojan ostovoimaselvitykseen vuodelta 2006 (Kurjenoja 2006). Selvitys tarkastelee myös tuloverotuksen progressiota sekä sitä, näkyvätkö veromuutokset verokertymätilastoissa.

Selvityksen on tehnyt Veronmaksajien Keskusliiton pääekonomisti Minna Puna-kallio.

2. PALKANSAAJAN TULOVEROPERUSTEET

Ansiotulon¹ saaja maksaa tuloistaan veroa valtiolle ja kunnille sekä vakuutetun sairausvakuutusmaksua Kelalle. Palkansaajat maksavat työtuloistaan lisäksi muita veronluonteisia vakuutusmaksuja lakisääteistä tehtävää hoitaviin rahastoihin. Lisäksi evankelis-luterilaisella ja ortodoksisella kirkolla sekä metsänhoitoyhdistyksillä on oikeus verottaa jäseniään. Käytännössä pääosan verotuksesta toimittaa verohallinto.

2.1. Kunnallisverotus

Kunnallisvero on tuotoltaan Suomen suurin yksittäinen vero. Verohallituksen mukaan se tuotti kunnille 15,1 mrd. euroa vuonna 2009 (ks. taulukko 1), kun tuotto vuonna 2000 oli 10,4 mrd. euroa. Kunnallisverolla kerätään noin 38 prosenttia kuntien tuloista. Kuntien muita keskeisiä tuloeria ovat toiminnasta saadut maksutulot ja myyntitulot sekä valtionosuudet.

Kunnat päättävät tuloveroprosenttinsa tasosta itsenäisesti. 2000-luvulla kunnat ovat korottaneet tuloveroprosenttejaan tiheästi. Ripeää nousua kuvaa esimerkiksi se, että vuonna 2000 korkein käytössä ollut kunnallisveroprosentti 19,75 on erittäin lähellä kuluvan vuoden yleisintä kunnallisveroprosenttia (19,50). Poikkeuksellisen voimakkaasti kunnallisveroja kiristettiin vuonna 2010, jolloin keskimääräinen tuloilla painotettu kunnallisveroprosentti nousi 0,40 prosenttiyksikköä. Tätä suurempi kunnallisveron nousu tapahtui viimeksi vuonna 1966. Kuluvana vuonna keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi 0,20 prosenttiyksikköä.

TAULUKKO 1. Keskeisiä tietoja kunnallisverotuksesta. Lähde: Kuntaliitto, Verohallitus

	Keskimääräinen kunnallisvero-% *)	Korkein vero-%	Matalin vero-%	Veroprosenttia nostaneiden kuntien lkm.	Kunnallisveron tuotto, mrd. €	Kunnallisveron maksajien lukumäärä
2000	17,65	19,75	15,50	83	10,4	3 698 752
2001	17,67	19,75	15,00	41	10,9	3 705 353
2002	17,78	19,75	15,00	108	11,4	3 733 559
2003	18,04	20,00	15,50	93	11,7	3 751 499
2004	18,12	20,00	16,00	54	12,0	3 783 168
2005	18,29	21,00	16,00	136	12,5	3 812 884
2006	18,39	21,00	16,00	140	13,2	3 824 559
2007	18,45	21,00	16,00	106	14,2	3 870 937
2008	18,54	21,00	16,00	119	15,1	3 914 206
2009	18,59	21,00	16,50	67 **)	15,1	3 865 567
2010	18,97	21,00	16,25	181		
2011	19,17	21,50	16,25	49		

* Maksuunpantavaa kunnallisveroa vastaavilla verotettavilla tuloilla painotettu keskiarvo

***) Ei sisällä kuntaliitoksessa olevia kuntia

¹ Ansiotuloa on kaikki muu tulo paitsi pääomatulo. Ansiotuloa ovat siten palkkatulojen lisäksi muun muassa eläke- ja etuustulot sekä yrittäjätulot.

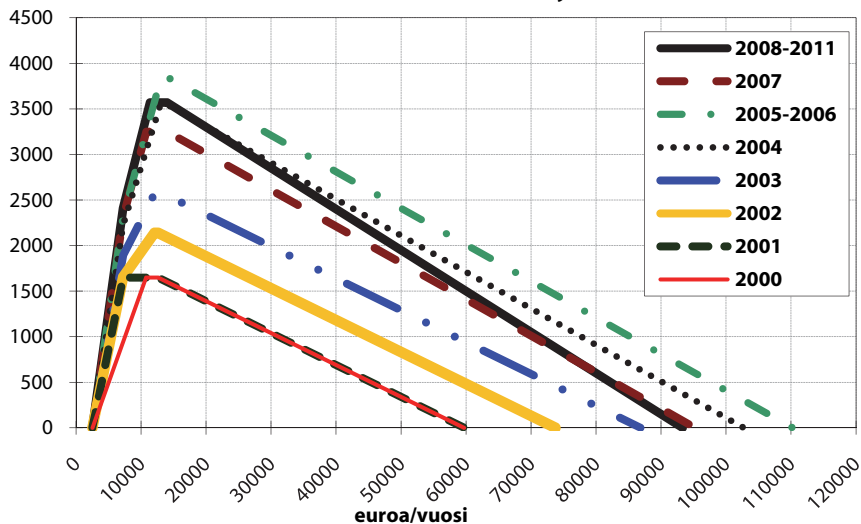
Veroprosenttien ohella kunnallisveron tuottoon vaikuttaa myös kunnallisveropohja eli kunnallisverotuksessa veronalaiseksi säädetty tulot sekä niitä pienentävät vähennykset. Veropohjaa koskevia päätöksiä ei tehdä kunnissa, vaan eduskunnassa.

Kuntien veropohja on kaventunut 2000-luvulla, koska ansiotuloista myönnettävät vähennykset ovat kasvaneet. Vähennyksiä on laajennettu sen vuoksi, että tuloverokevennykset on pystytty kohdistamaan erityisesti pienituloisille. Pienemmistä tuloista maksetaan kunnallisveroa ja palkasta perittäviä veronluonteisia maksuja, mutta ei valtionveroa.

Kunnallisverotuksessa myönnettäviä tärkeimpiä vähennyksiä ovat kunnallisverotuksen ansiotulovähennys ja kunnallisverotuksen eläketulovähennys². Kunnallisverotuksessa myönnetään toki myös muita vähennyksiä. Kaikki kunnallisverotuksen vähennykset ovat verovelvollisen tulosta tehtäviä vähennyksiä. Kunnallisverotuksen vähennykset ovat myös viran puolesta tehtäviä vähennyksiä³. Viran puolesta myönnettäviä vähennyksiä verovelvollisen ei tarvitse itse vaatia, vaan verotaja ottaa ne automaattisesti huomioon. Automaattisia vähennyksiä ovat tulohankkimisvähennys, ansiotulovähennys, työtulovähennys, eläketulovähennys, opintorahavähennys, invalidivähennys, perusvähennys ja merityötulovähennys.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys on ollut suosittu keino suunnata tuloverokevennyksiä niille työntekijöille, jotka eivät maksa valtion tuloveroa. Sen avulla on onnistuttu parantamaan työn vastaanottamisen kannustavuutta, ja lisäämään myös ostovoimaa. Vähennys otettiin käyttöön vuonna 1992, mutta varsinaiset verokevennykset sen avulla aloitettiin vuonna 1997.

KUVIO 1. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys 2000–2011.

² Ks. kunnallisverotuksen eläketulovähennyksestä tarkemmin Kirkko-Jaakkola (2010a).

³ Ensimmäisen kerran invalidivähennyksen saamiseksi on verotoimistossa tosin esitettävä lääkärintodistus, jossa mainitaan haitta-aste. Invalidivähennys tehdään viran puolesta henkilöille, jotka saavat työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea.

Kuvio 1 esittää kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen rakenteen vuosina 2000–2011 eri tuloilla. Vähennyksessä on lähes sen koko historian ajan ollut nopeasti nouseva osa sekä vähitellen alaspäin liukuva poistumaosa. Vähennyksen nousu- ja poistumaosan laskennassa hyödynnetään kahta eri tulokäsitettä. Nouseva osa lasketaan muiden ansiotulojen paitsi eläke- ja etuustulojen perusteella, kun taas poistumaosa määräytyy verovelvollisen puhtaisten ansiotulojen⁴ perusteella. Poistumaosassa huomioidaan siten verovelvollisen kaikki ansiotulot.

Vähennystä kasvatettiin vuosituhaten alussa, mutta vuoden 2005 jälkeen sitä on myös supistettu vähennykseen liittyvien budjettitekniisten ongelmien ja kuntien veropohjan heikkenemisen vuoksi. Vähennys on yhä kuitenkin merkittävä. Sen enimmäismäärä on kuluvana vuonna 3 570 euroa, kun se vuonna 2000 oli noin 1 648 euroa. Nykyisin vähennys on maksimissaan reilun 10 000 euron vuosittaisilla työtuloilla. Kun puhtaat ansiotulot ylittävät 14 000 euroa, vähennys alkaa pienentyä hitaasti pois. Sitä ei saa enää lainkaan reilun 93 300 euron työtuloilla. Vähennys ei ole siten pelkästään pieni- ja keskituloisille palkansaajille räätälöity vähennys, vaan se ulottuu myös suurituloisille palkansaajille ja yrittäjille.

Kunnallisverotuksen perusvähennys on sen sijaan pienituloisille räätälöity vähennys. Sen maksimimäärä korotettiin vuoden 2010 alussa 1 480 eurosta 2 200 euroon, josta se nousi edelleen kuluvan vuoden alussa 2 250 euroon. Vähennys myönnetään, jos verovelvollisen puhdas ansiotulo alittaa kunnallisverotuksessa myönnettävien muiden vähennysten jälkeen perusvähennyksen maksimimäärän. Kun verovelvollisen puhtaat ansiotulot ylittävät maksimimäärän, vähennys pienenee vähitellen pois. Perusvähennyksen leikkuriosa on kuitenkin huomattavasti jyrkempi kuin kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksessä.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen ja perusvähennyksen ohella kunnallisverotuksessa myönnetään myös muita vähennyksiä. Näitä vähennyksiä ovat kunnallisverotuksen invalidivähennys, opintorahavähennys ja kunnallisverotuksen eläketulovähennys⁵. Palkansaajien kunnallisveroa pienentävät myös tietyt muut vähennykset. Verotettavaa ansiotuloa niin kunnallisverotuksessa kuin valtionverotuksessa vähentävät muun muassa tulonhankkimisvähennys, työmatkaku- luvähennys, työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksu, työasuntovähennys, lahjoitusvä- hennys sekä maksetut työeläke-, työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutuksen päi- värahamaksut.

⁴ **Puhdas ansiotulo** saadaan, kun ansiotulosta vähennetään tulojen hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet luonnolliset vähennykset. Luonnollisia vähennyksiä ovat muun muassa palkkatulosta tehtävä tulonhankkimisvähennys, asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset sekä työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut. Palkkatulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet muut menot vähennetään kuitenkin vain siltä osin kuin niiden yhteismäärä ylittää viran puolesta myönnettävän tulonhankkimisvähennyksen määrän.

⁵ Ks. kunnallisverotuksen eläketulovähennyksestä Kirkko-Jaakkola (2010a).

2.2. Valtion tuloverotus

Luonnolliset henkilöt maksavat verotettavasta ansiotulostaan valtiolle tuloveroa progressiivisen veroasteikon mukaan. Valtion progressiivinen tuloveroasteikko muodostuu euromääräisistä tulo rajoista sekä rajat ylittäviin tuloihin sovellettavista marginaaliveroprosenteista. Tulorajoja kutsutaan usein myös tuloluokiksi tai tuloportauksi.

Valtion tuloveroasteikkoa on muutettu 2000-luvulla vuosittain (ks. valtion tuloveroasteikot vuosina 1996–2011 liitteessä 1). Vuonna 2000 valtion tuloveroasteikko oli kuusiportainen. Sen alinta viiden prosentin marginaaliveroa sovellettiin jo noin 8 000 euron verotettaviin ansiotuloihin ja ylintä 37,5 prosentin marginaaliveroa perittiin noin 53 000 euron verotettavista ansiotuloista lähtien.

Vuonna 2001 valtion tuloveroasteikon tuloluokat supistuivat kuudesta viiteen. Seuraavan kerran tuloluokkia supistettiin vuonna 2007, jolloin veroasteikko muutettiin neliportaiseksi. Veroasteikon tuloluokkien tulo rajoja on muutettu joka vuosi. Välillä muutokset ovat olleet pieniä inflaatiotarkistuksia, mutta varsin usein tulo rajoihin on tehty myös suurempia rakenteellisia uudistuksia. Lisäksi marginaaliveroprosentteja on kevennetty 2000-luvulla moneen otteeseen. Vuoteen 2000 verrattuna ylin marginaaliveroprosentti on laskenut 7,5 prosenttiyksikköä.

TAULUKKO 2. Valtion tuloveroasteikko vuonna 2011.

Verotettava ansiotulo, €	Vero alarajan kohdalla, €	Vero alarajan ylittävästä tulo osasta, % (marginaaliveroprosentti)
15 600 - 23 200	8	6,5
23 200 - 37 800	502	17,5
37 800 - 68 200	3 057	21,5
68 200 -	9 593	30,0

Valtion tuloveroasteikon alaraja on kuluvana vuonna 15 600 euroa (ks. taulukko 2), joten pienituloisimmat eivät maksa valtion tuloveroa lainkaan. Käytännössä valtion tuloveroa maksetaan vasta alarajaa huomattavasti suuremmista ansiotuloista eli vajaasta 27 000 eurosta lähtien. Ero aiheutuu valtionverotuksessa myönnettävistä verovähennyksistä, kuten esimerkiksi työtulovähennyksestä. Osa vähennyksistä myönnetään automaattisesti eli viran puolesta, mutta osaa pitää verovelvollisen hakea itse.

Valtionverotuksen tulosta tehtävät vähennykset ovat osittain samoja kuin kunnallisverotuksessa. Palkansaajan verotettavaa tuloa pienentävät muun muassa tulo hankkimisvähennys, työmatkakuluvähennys, työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksu sekä maksetut työeläke-, työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutuksen päiväraha-

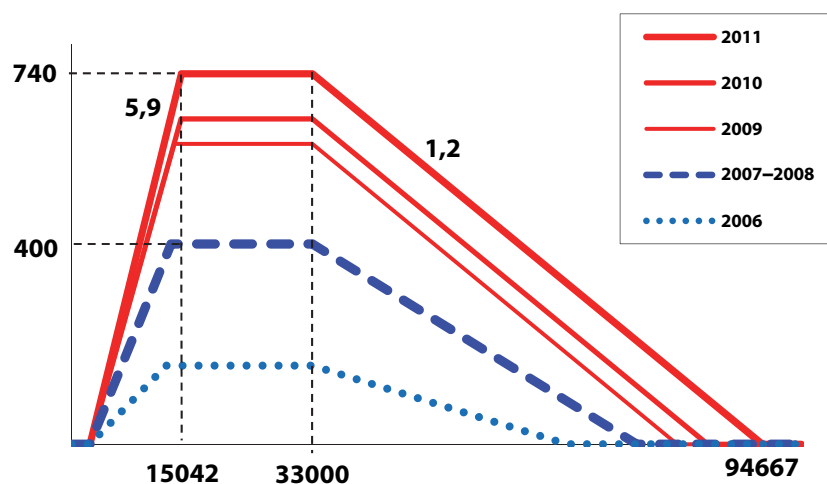
maksut⁶. Eläkeläisillä puhdasta ansiotuloa pienentää valtionverotuksen eläketulo-
vähennys⁷.

Osa valtionverotuksessa myönnettävistä vähennyksistä tehdään verosta. Näiden vähennysten merkitys on verovelvolliselle suurempi kuin tulosta tehtävien vero-
vähennysten. Suoraan valtion tuloveroa pienentäviä vähennyksiä ovat työtulovä-
hennys, valtionverotuksen invalidi- ja elatusvelvollisuusvähennys, kotitalousvä-
hennys sekä opintolainavähennys. Näistä työtulovähennys tehdään viran puolesta.

Työtulovähennys on ollut voimassa vuodesta 2009 lähtien. Se korvasi tuolloin val-
tionverotuksen ansiotulovähennyksen, joka puolestaan otettiin käyttöön vuonna
2006. Molemmilla vähennyksillä on kevennetty työn verotusta niillä palkkatasoil-
la, jonne kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen laajennus tai valtionverotuk-
sen asteikkoalennus ei kohdistu tarpeeksi. Molemmat vähennykset ovat pienentä-
neet pelkästään valtion verotuloja.

Valtionverotuksen ansiotulovähennys oli verosta tehtävä vähennys, jonka maksi-
mimäärä vuonna 2006 oli 157 euroa. Vähennys korotettiin 400 euroon vuonna
2007. Valtionverotuksen ansiotulovähennyksestä päätettiin kuitenkin luopua
vuonna 2009 vähennyksen budjetointiperiaatteisiin liittyneiden ongelmien vuok-
si⁸. Ansiotulojen valtionverotuksen verovähennyksestä ei kuitenkaan luovuttu, sil-
lä entisen tilalle säädettiin uusi työtulovähennys. Kuvio 2 havainnollistaa molem-
pien vähennysten rakenteen.

**KUVIO 2. Valtionverotuksen ansiotulovähennys vuosina 2006–2008 ja
työtulovähennys vuosina 2009–2011.**

⁶ Lisätietoa vähennyksistä löytyy osoitteesta:

<http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/omatveroasiat/vahennyksetansiotulosta2011/>

⁷ Ks. Kirkko-Jaakkola (2010a).

⁸ Valtionverotuksen ansiotulovähennys tehtiin ensisijaisesti ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Verovähennys otettiin huomioon ennakonkannossa niiden henkilöiden kohdalla, jotka eivät maksaneet valtion tuloveroa. Ennakonpidätyksen tapaan verovelvollisille hyvitetty määrät vähennettiin veronsaajien välisissä tilityksissä valtion maksuunpanotilityksistä, joten vähennyksen kustannukset kohdistuivat valtiolle. Menettelyn katsottiin olevan ongelmallinen budjetointiperiaatteiden kannalta, sillä valtion tulot eivät näkyneet täysimääräisesti tuloina valtion talousarviossa.

Työtulovähennys muistuttaa monessa suhteessa aikaisempaa valtionverotuksen ansiotulovähennystä. Se on verosta tehtävä vähennys, joka kohdistuu pääosin samoille palkkatuloille kuin valtionverotuksen ansiotulovähennys. Kun työtulot ylittävät kuluvana vuonna 2 500 euroa, työtulovähennys alkaa kasvaa 5,9 prosentilla rajan ylittävältä tulojen osalta enintään 740 euroon asti. Vähennys on maksimissaan siten 15 042 euron vuosittaisten työtulojen kohdalla. Kun verovelvollisen puhtaat ansiotulot ylittävät 33 000 euroa vuodessa⁹, vähennys alkaa pienentyä 1,2 prosentilla tulorajan yli menevältä osalta. Vähennys poistuu tällöin 94 667 euron puhtailla ansiotuloilla. Vähennystä korotettiin vuosina 2010 ja 2011.

Työtulovähennyksen saa myös sellaisilla tulotasoilla, joilla ei makseta valtion veroa. Jos vähennys ylittää ansiotulosta valtiolle suoritettavan tuloveron määrän, se tehdään kunnallisverosta, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen mukaisessa suhteessa. Koska työtulovähennyksen suuruus on jo varsin merkittävä, vähennys muuttaa olennaisesti pienemmistä ansiotuloista käytännössä maksettavia veroja. Vähennyksen aiheuttama heikennys kuntien veropohjaan kompensoidaan kunnille valtionosuuksien lisäyksenä.

Kuluvana vuonna valtion progressiivisen tuloveroasteikon alaraja on 15 600 euroa. Erilaisten vähennysten vuoksi valtion tuloveroa ryhdytään maksamaan kuitenkin vasta veroasteikon alarajaa suuremmista tuloista. Jos työtulovähennyksen vaikutus jätetään huomioimatta, muut viran puolesta myönnettävät vähennykset nostaisivat tulorajan noin 17 300 euron vuosittaisiin työtuloihin. Todellinen raja on kuitenkin huomattavasti tätä korkeammalla. Kun kaikki viran puolesta myönnettävät vähennykset eli myös työtulovähennys huomioidaan, työtuloista aletaan maksaa valtion tuloveroa käytännössä vasta noin 26 830 euron jälkeen. Summa vastaa reilun 2 100 euron kuukausituloja.

2.3. Palkansaajan sosiaalivakuutusmaksut

Työeläke- ja työttömyysturvan rahoitusvastuu jaettiin työnantajien ja työntekijöiden kesken vuonna 1993, kun palkansaajat alkoivat ensimmäisen kerran maksaa ansiotuloistaan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja¹⁰. Samalla työntekijän eläkemaksu ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu säädettiin muussa ansiotuloverotuksessa vähennyskelpoisiksi.

Työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksun vähennyskelpoisuus huomioidaan verottajan palkansaajalle laskemassa ennakonpidätysprosentissa, mutta itse maksut eivät sisälly ennakonpidätysprosenttiin. Sen vuoksi työnantaja vähentää työntekijän bruttopalkasta paitsi verottajan ennakonpidätyksen myös eläkeyhtiöille tilitettävän työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun vahinkovakuutusyhtiöihin.

⁹ Myös työtulovähennys lasketaan kahden erilaisen tulokäsittelyn avulla, aivan samoin kuin kunnallisverotuksen ansiotulovähennys.

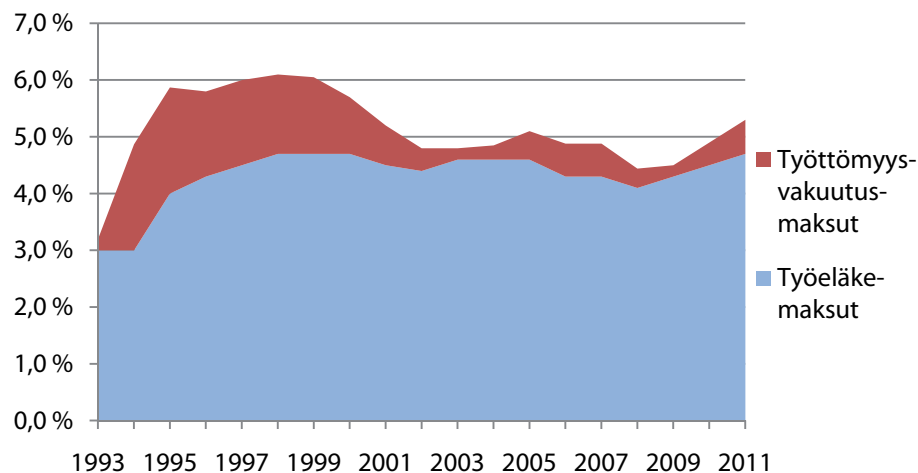
¹⁰ Työeläkemaksut koskevat kuluvana vuonna 18–67-vuotiaita ja työttömyysvakuutusmaksut 17–65-vuotiaita.

Vuonna 1993 palkansaajan maksut olivat yhteensä 3,2 prosenttia palkasta. Parin vuoden sisällä maksuja korotettiin merkittävästi, ja suurimmillaan ne olivat vuosina 1998–1999 (ks. liite 2 palkansaajan veroperusteista). Tällöin niiden osuus palkasta ylitti kuuden prosentin tason. 2000-luvun alkupuolella erityisesti palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu pieneni nopeasti.

Vuodesta 2005 lähtien työntekijän eläkemaksu on porrastettu työntekijän iän mukaan. Uudistuksen myötä 53-vuotiaat ja sitä vanhemmat maksavat palkastaan reilun kolmanneksen korkeampaa työeläkemaksua. Korkeampi maksuprosentti johtuu siitä, että 53 vuotta täyttäneillä työeläkkeen karttumisprosentti on korkeampi kuin nuoremmilla ikäluokilla.

Maksujen osuus palkasta oli keveimmillään vuonna 2008, jolloin alle 53-vuotiaiden työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksu olivat 4,44 prosenttia ja sitä vanhemmilla palkansaajilla 5,54 prosenttia. Sen jälkeen maksut ovat kääntyneet kasvuun. Kuvioista 3 nähdään, että kuluvana vuonna palkansaajamaksut alle 53-vuotiailla ovat 5,3 prosenttia palkasta ja 53 vuotta täyttäneillä yhteensä 6,6 prosenttia. Työeläkemaksun ennustetaan nousevan aina vuoteen 2025 asti väestön ikääntymisen vuosi. Nousupaineen kokonaismääräksi arvioidaan noin neljä prosenttiyksikköä, mutta nousu jakautuu sekä työnantajien että työntekijöiden kesken. Viime vuosina työeläkemaksujen korotukset on tehty puoliksi työnantajien ja työntekijöiden kesken. (VNK 2011).

KUVIO 3. Työntekijän työeläkemaksu-% ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu-% vuosina 1993–2011, alle 53-vuotias palkansaaja.

Koska työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksut ovat verotuksessa vähennyskelpoisia menoja, niiden todellinen maksurasitus on virallista maksuprosenttia pienempi. Progressiivisessa tuloverojärjestelmässä tulosta tehtävien vähennysten verohyöty kasvaa, kun verovelvollisen tulot lisääntyvät ja verovelvollisen marginaaliveroprosentti nousee.

Siten esimerkiksi 2 000 euroa kuukaudessa ansaitseva alle 53-vuotias palkansaaja maksaa käytännössä työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksua 3,38 prosenttia, kun virallinen maksurasitus ylittää 5,3 prosenttiin. Vastaavasti 5 000 euron kuukausipalkkaa ansaitsevan palkansaajan maksurasitus jää 3,01 prosenttiin. Maksurasituksen regressiivisyys¹¹ ei ole kuitenkaan kovin suurta.

Vuosina 1996–2005 palkansaajat maksoivat sosiaaliturvamaksuna pelkästään sairausvakuutusmaksua.¹² Vuoden 2006 alussa sairausvakuutusjärjestelmän rahoitus uudistettiin, ja sairausvakuutus jakaantui sairaanhoitovakuutukseen sekä työtulo- vakuutukseen. Muutoksen seurauksena kaikilta sairausvakuutetuilta ryhdyttiin perimään sairaanhoitomaksua, minkä lisäksi palkkatuloista ja yrittäjien työtuloista maksetaan päivärahamaksua. Samassa yhteydessä etuustuloista maksettavan sairaanhoitomaksun taso erotettiin palkansaajien sairaanhoitomaksusta¹³.

Muutoksen tavoitteena oli tiivistää maksujen ja etuuksien välistä yhteyttä sekä turvata sairauden perusteella myönnettävien etuuksien riittävä rahoitus. Sairaanhoitomaksulla rahoitetaan sairaanhoidoksi laskettavat etuudet, kuten Kansaneläkelaitoksen maksamat lääkekorvaukset. Päivärahamaksulla rahoitetaan sen sijaan työtuloetuudet, kuten sairauspäivärahat ja vanhempainpäivärahat.

Sairaanhoitomaksua peritään kunnallisverotuksessa verotettavan ansiotulon perusteella. Vuonna 2006 sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu palkkatuloista oli 1,33 prosenttia. Vastaavasti eläke- ja muista sosiaalietuustuloista maksu oli 1,5 prosenttia. Maksuun ei ole tehty sen jälkeen suuria muutoksia. Korkeimmillaan sairaanhoitomaksu oli vuonna 2010, jolloin se nousi palkansaajilla 1,47 prosenttiin ja etuudensaajilla 1,64 prosenttiin. Seuraavana vuonna sairaanhoitomaksu laski historiansa matalimmalle tasolle, kun sitä kevennettiin sekä palkansaajalla että etuudensaajalla 0,28 prosenttiyksikköä (ks. taulukko 3).

Taulukko 3. Palkansaajan ja etuudensaajan sairaanhoitomaksu sekä palkansaajan päivärahamaksu vuosina 2006–2011.

	Sairaanhoito- maksu, palkka	Päivärahamaksu maksu, palkka	Palkansaajan maksut yht.	Sairaanhoito- maksu, etuudet
2006	1,33 %	0,77 %	2,10 %	1,50 %
2007	1,28 %	0,75 %	2,03 %	1,45 %
2008	1,24 %	0,67 %	1,91 %	1,41 %
2009	1,28 %	0,70 %	1,98 %	1,45 %
2010	1,47 %	0,93 %	2,40 %	1,64 %
2011	1,19 %	0,82 %	2,01 %	1,36 %

¹¹ Regressiivisyys tarkoitetaan sitä, että verorasitus pienenee tulojen kasvaessa. Kyseessä on siis progressiivisen veron vastakohta.

¹² Tätä ennen palkansaajat maksoivat tulojen mukaan porrastetun sairausvakuutusmaksun ohella myös kansaneläkemaksua. Sairausvakuutusmaksun porrastus tulojen mukaan päättyi vuoden 1998 lopussa.

¹³ Etuustuloista ei pidetä päivärahamaksua. Päivärahamaksua ei myöskään peritä kuolinpesiltä eikä verovuonna kuolleilta.

Kuten edellä on todettu, osa sairausvakuutuksesta rahoitetaan päivärahamaksulla. Päivärahamaksua peritään ennakonpidätyksen alaisesta palkkatulosta ja työtulosta. Sitä ei peritä eläke- ja etuustuloista. Vuonna 2006 sairausvakuutuksen päivärahamaksu oli 0,77 prosenttia, kun se kuluvana vuonna on 0,82 prosenttia (ks. taulukko 3). Yrittäjien YEL-työtulosta maksetaan korotettua maksua. Korotusosuus on kuluvana vuonna 0,10 prosenttiyksikköä. Yhteensä työntekijöiden sairausvakuutusmaksut yltyvät noin kahden prosenttiyksikön tuntumaan.

Työntekijöiltä ja yrittäjiltä perittävä sairausvakuutuksen päivärahamaksu on palkkaverotuksessa vähennyskelpoinen meno. Vähennys myönnetään viran puolesta puhtaasta ansiotulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa. Tulosta tehtävänä vähennyksenä sen todellinen maksurasitus jää hieman lakisääteistä maksuprosenttia pienemmäksi.

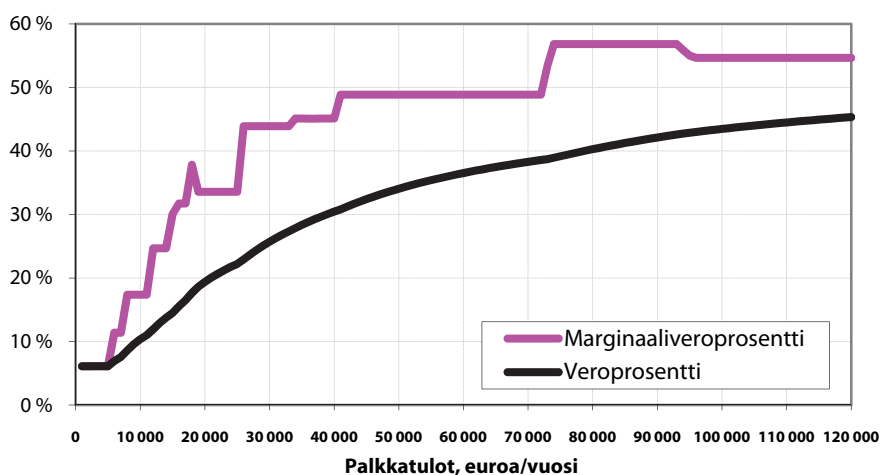
3. TULOVEROTUKSEN TASO JA MUUTOKSET LAMAN JÄLKEEN

3.1. Tulo- ja marginaaliveroprosentti vuonna 2011

Palkansaajan veroaste eli työtulojen veroprosentti kuvaa kaikkien maksettavien tuloverojen osuutta palkasta. Työtulojen verotus on Suomessa progressiivista, joten työtulojen veroprosentti kasvaa tulojen lisääntyessä. Tulojen määrän ohella veroprosentin tasoon vaikuttavat palkansaajalle myönnettävät verovähennykset. Viran puolesta myönnettävien vähennysten lisäksi valtaosalla palkansaajia on myös henkilökohtaisia vähennyksiä, muun muassa asunovelan korkomenoista tai työmatkoista. Veroprosenttiin vaikuttaa myös esimerkiksi se, kuuluuko verovelvollinen kirkkoon vai ei.

Kuvioon 4¹⁴ on havainnollistettu palkansaajan tuloveroaste 120 000 euron vuosituloihin asti tyypillisillä laskentaoletuksilla. Kuvion esimerkkihenkilön verot sisältävät valtion tuloveron, keskimääräisen kunnallisveron ja kirkollisveron, työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksut, sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun sekä viran puolesta tehtävät vähennykset vuonna 2011. Tällainen palkansaaja maksaa 20 000 euron vuosituloista tuloveroa 19,4 prosenttia, kun esimerkiksi 60 000 euron vuosituloista tuloveroprosentti on 36,5.

Kuvio 4. Palkansaajan tulo- ja marginaaliveroprosentti vuonna 2011 eri tulotasoilla.

Kuviossa 4 esitetään myös esimerkkipalkansaajan marginaaliveroprosentti vuonna 2011. Marginaali- eli rajaveroprosentti kuvaa lisätulosta menevää veroa eri tulotasoilla. Se kertoo esimerkiksi sen, kuinka paljon veroja on maksettava palkan korotuksesta tai ylimääräisestä keikkatyöstä. Marginaaliveroprosentti havainnollistaakin verotuksen kannustimia. Progressiivisessa tuloverojärjestelmässä margi-

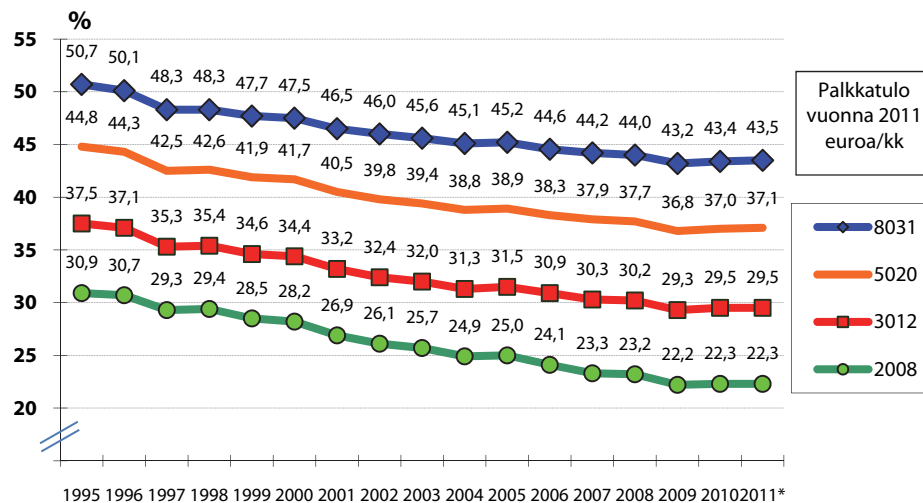
¹⁴ Ks. prosentit: <http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/tutkimuksetjatilastot/tuloverotus/palkansaajanveroaste2011/>

naaliveroprosentti on suurempi kuin keskimääräinen tuloveroprosentti. Marginaaliverot nousevat varsin jyrkästi erityisesti matalammilla tulotasoilla. Verottajan osuus tulonlisäyksestä ylittää puolet noin 73 000 euron vuosiansioista lähtien.

3.2. Tuloverotuksen muutokset 1995–2011

Palkkaverotus oli 1990-luvun alun laman jälkeen kireimmillään vuonna 1995. Keskituloinen palkansaaja maksoi tuolloin palkastaan veroa 37,5 prosenttia, ja hänen lisätulojensa marginaalivero ylitti 53 prosenttia. 1990-luvun puolivälin jälkeä palkkaverotusta on kuitenkin kevennetty määrätietoisesti¹⁵. Osa veroperusteiden muutoksista, kuten kunnallisverojen ja sosiaalivakuutusmaksujen nousu, on tosin kiristänyt verotusta. Kiristävästä tekijöistä huolimatta tuloveromuutosten yhteisvaikutus on ollut verotusta keventävä. 2000-luvulla tuloverojen kevennyslinjaa on jatkettu. Suurimmat yksittäiset tuloverokevennykset 2000-luvulla on toteutettu vuosina 2001, 2006 ja 2009.

Kuvio 5. Neljän esimerkkipalkansaajan tuloveroprosentit vuosina 1995–2011.

Kuviossa 5 esitetään neljän esimerkkihenkilön palkasta maksamat tuloveroprosentit vuosina 1995–2011. Henkilöt ovat perheettömiä alle 53-vuotiaita palkansaa- jia, joiden tuloista myönnetään vain viran puolesta maksettavat vähennykset. Val- tion tuloveron ja lakisääteisten sosiaalivakuutusmaksujen lisäksi esimerkkihenki- löt maksavat keskimääräistä kunnallis- ja kirkollisveroa. Toiseksi matalin esi- merkkipalkka, 3 012 euroa kuukaudessa, vastaa keskimääräistä palkkaa Suomessa vuonna 2011. Palkkojen vuosittainen ansiokehitys noudattaa Tilastokeskuksen ansiotasoindeksiä.

¹⁵ Ks. lisätietoa 1990-luvun lopun veroperustemuutoksista esim. Riihimäki (2000) tai Kurjenoja (2006).

Kuviosta nähdään, että palkansaajan tuloveroaste on keventynyt varsin tasaisesti. Tosin esimerkiksi vuosina 1997 ja 2001 tuloverotus keveni hyvinkin tuntuvasti, sillä veroasteet laskivat tuolloin vähintään yhdellä prosenttiyksiköllä. Myös vuosina 1999, 2002, 2004, 2006 ja 2009 verokevennys ylsi lähelle yhtä prosenttiyksikköä. Vaikka tuloveroasteiden vuosittaiset muutokset vaikuttavatkin kuviossa silmämääräisesti melko pieniltä, niin ero vuosien 1995 ja 2011 välillä on selvä. Ero on selvä myös verrattaessa kuluvan vuoden tuloveroastetta 2000-luvun alkuvuosiin. Lamakiristysten purun jälkeen tuloverotuksen määrätietoista kevennystä on siten jatkettu 2000-luvulla.

Palkansaajien tuloverotus on keventynyt vertailuajanjaksolla hieman erisuuruisella määrällä tulotasosta riippuen. Tuloverokevennyksiä ei ole kohdistettu tasaisesti kaikille palkkatasoille, vaan suhteessa eniten on kevennetty pienituloisten työntekijöiden verotusta. Palkansaajien veroasteiden muutos on havainnollistettu taulukossa 4 neljällä edellä esitetyllä esimerkkitulotasolla.

Taulukko 4. Neljän esimerkkihenkilön tuloveroprosenttien muutos vuosien 1995 ja 2011 välillä, %.

Palkka 2011, €/kk	Veroprosentti 1995 %	Veroprosentti 2000, %	Veroprosentti 2011, %	MUUTOS 1995–2011, %- yksikköä
2 008	30,9 %	28,2 %	22,3 %	-8,6 %
3 012	37,5 %	34,4 %	29,5 %	-8,0 %
5 020	44,8 %	41,7 %	37,1 %	-7,7 %
8 031	50,7 %	47,5 %	43,5 %	-7,2 %

Pienituloisen palkansaajan (2 008 €/kk v. 2011) tuloverotus on keventynyt 8,6 prosenttiyksikköä verrattuna lamakiristysten huippuvuoteen 1995. Vastaavalla aikavälillä keskituloisen palkansaajan (3 012 €/kk v. 2011) verotus on keventynyt 8,0 prosenttiyksikköä. Veroprosenttien muutos on samaa suuruusluokkaa noin 5 000 euroa ansaitsevan palkansaajan kohdalla, mutta noin 8 000 euroa kuussa ansaitsevan palkansaajan verokevennys jää 7,2 prosenttiyksikköön. Pienituloisten verokevennys on siten muita palkansaajia suurempi (1,4 prosenttiyksikköä).

Sama ilmiö on havaittavissa verrattessa tuloveroasteiden muutosta 2000-luvulla. Pienituloisen palkansaajan tuloverotus on keventynyt 5,9 prosenttiyksikköä vuoteen 2000 verrattuna, kun vastaavasti keskituloisen veroaste on keventynyt 4,9 ja 5 020 euroa ansaitsevan palkansaajan 4,6 prosenttiyksikköä. Suurituloisimman esimerkkipalkansaajan verokevennys jää 2000-luvulla 4,0 prosenttiyksikköön. Prosentuaalisesti tarkastellen myös 2000-luvun tuloverokevennykset ovat painotuneet pienituloisiin palkansaajiin. Heidän tuloveroasteensa on keventynyt ajanjaksolla noin kaksi prosenttiyksikköä (1,9) enemmän kuin suurituloisten.

Taulukko 5. Neljän esimerkkihenkilön tuloverojen muutos vuosien 2000 ja 2011 välillä euroissa laskettuna.

Palkka 2011 €/kk	Verot v. 2000 veroprosentilla laskettuna €/kk	Verot v. 2011 veroprosentilla laskettuna €/kk	ERO €/kk	Maksettujen verojen muutos %
2 008	566	448	-118	-20,8 %
3 012	1036	889	-147	-14,2 %
5 020	2093	1862	-231	-11,0 %
8 031	3815	3493	-322	-8,4 %

Esimerkkipalkansaajien verovertailua 2000-luvulla on jatkettu taulukossa 5 euro-määräisenä. Kun 2 008 euroa kuukaudessa ansaitsevan palkansaajan tuloveroaste on keventynyt 2000-luvulla edellä mainitut 5,9 prosenttiyksikköä, merkitsee se palkansaajalle kuukaudessa 118 euroa pienempiä veroja. Tulojen kasvaessa verokevennys euroina luonnollisesti kasvaa¹⁶. Keskituloiselle jää kuukaudessa käteen 147 euroa enemmän kuin vuoden 2000 veroprosentilla olisi jäänyt. Vertailun suurimmilla esimerkkituloilla jää käteen 231 ja 322 euroa enemmän

Myös palkansaajien marginaaliveroprosentit ovat keventyneet 1990-luvun lopulla ja 2000-luvulla. Veroprosentit lisätulosta saattavat heilahdella vuosittain voimakkaasti muun muassa vähennysten poistumisen vuoksi, mutta verrattaessa ajanjakson ääripäitä veroprosenttien muutos on selvä. Taulukko 6 osoittaa, että marginaaliveroprosentit ovat keventyneet kaikilla palkkatasoilla. Voimakkaimmin marginaaliveroprosentit ovat keventyneet matalammilla tulotasoilla.

Taulukko 6. Neljän esimerkkihenkilön marginaaliveroprosentit vuosina 1995, 2000, 2005 ja 2011.

Palkka 2011 €/kk	Marginaalivero-% 1995	Marginaalivero-% 2000	Marginaalivero-% 2005	Marginaalivero-% 2011
2008	46,8	43,6	39,9	33,6
3012	52,9	49,3	44,9	45,1
5020	58,7	55,0	51,4	48,9
8031	64,4	60,3	57,9	54,7

¹⁶ Näin siitä huolimatta, että tuloverokevennys prosenttiyksikköinä pienenee.

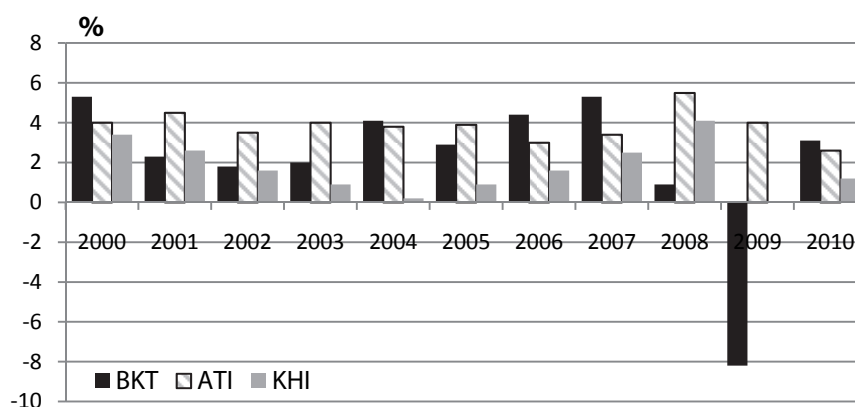
4. PALKANSAAJAN OSTOVOIMA 2000-LUVULLA

Ostovoimaan vaikuttaa kolme tekijää. Ensimmäinen on tulojen muutos, toinen on verotus ja kolmas on hintojen muutos.

Taloukasvu on ollut 2000-luvulla vaihtelevaa. 2000-luvun taitteessa BKT kasvoi vahvasti, mutta kasvuvauhti pieneni vuosikymmenen alkuvuosina. Vuosikymmenen puolivälissä ja hieman sen jälkeen kasvu jälleen voimistui, kunnes 2008 loppupuolelta alkoi Suomen itsenäisyydenajan suurin BKT:n romahdus, ja taloukasvu supistui vuonna 2009 peräti 8,2 prosentilla.

Tulojen eli ansioiden kehitys pohjautuu taloukasvuun. Palkansaajien ansiot ovat muuttuneet 2000-luvulla kuitenkin tasaisemmin kuin bruttokansantuote (ks. kuvio 6). Ansiotasoindeksi on kasvanut vuosina 2000–2010 keskimäärin 3,8 prosenttia. Ajanjakso sisältää joukon liittokohtaisia palkkasopimuskierroksia, mutta siihen mahtuu vielä kolme tulopoliittista sopimusta vuosina 2001–2007. Voimakkaimmin tulot nousivat ennen talousromahdusta vuonna 2008, jolloin ansiotasoindeksi nousi peräti 5,5 prosenttia.

Kuvio 6. Bruttokansantuotteen (BKT) volyymin, ansiotasoindeksin (ATI) ja kuluttajahintaindeksin (KHI) muutos vuosina 2000–2010, %. Lähde: Tilastokeskus.

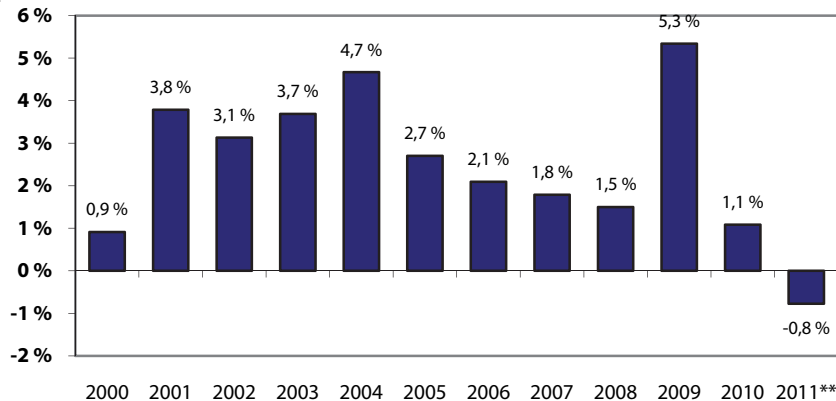
Tuloverotus vaikuttaa siihen, kuinka paljon henkilöille jää tuloista käteen. 2000-luvulla tuloverotus on keventynyt tasaisesti ja kasvattanut palkansaajien ostovoimaa lähes kaikkina vuosina. Voimakkaimmin veroasteet ovat laskeneet vuosina 2001 ja 2009. Verotuksen muutoksia on käsitelty tarkemmin edellisessä kappaleessa.

Ostovoimaan eli siihen, mitä käteen jäävillä tuloilla kaupasta saa, vaikuttaa tulojen ja verotuksen lisäksi myös kuluttajan ostoskorin hinnat. Hintojen keskimääräistä muutosta kuvataan kuluttajahintaindeksin avulla. Kuluttajahintaindeksi on noussut 2000-luvulla useimpina vuosina varsin maltillisesti. Hintojen muutos on ollut ajanjaksolla keskimäärin 1,7 prosenttia. Voimakkaimmin hinnat nousivat vuosina

2000 ja 2008 muun muassa energian hinnan kallistuessa. Inflaatio oli matalimmillaan vuonna 2009, jolloin hintojen nousu pysähtyi täysin.

Kuviossa 7 esitetään keskituloisen palkansaajan ostovoiman muutokset 2000-luvulla. Ostovoimakehitys on hyvin samansuuntaista myös pienemmillä ja suuremmilla esimerkkipalkkoilla.

Kuvio 7. Keskituloisen palkansaajan ostovoiman muutokset vuosina 2000–2011, palkka 3012 euroa/kk vuonna 2011.

Ostovoima on lisääntynyt 2000-luvun alkuvuosina varsin vahvasti. Ripeähkö ansiokehitys, kevenevä verotus ja matala inflaatio ovat ylläpitäneet palkansaajien ostovoiman kasvua. Inflaation kiihtyminen tosin leikkasi ostovoimaa vuosina 2000 ja 2008 ansioiden tuntuvasta kasvusta huolimatta.

Voimakkaimmin ostovoima lisääntyi tarkasteluajanjaksolla vuonna 2009. Talouskasvun romahtamisesta huolimatta ansiot lisääntyivät tuolloin yhä vahvasti, tuloverotus keveni reippaasti ja inflaatio pysähtyi nolnaan. Eli kaikki kolme tekijää tukivat ostovoiman kasvua, ja ostovoima lisääntyi peräti 5,3 prosentilla.

Kansainvälinen talouskriisi näyttää käynnistäneen uuden niukemman ajanjakson Suomen ostovoimakehityksessä. Niukkuuteen vaikuttaa keskeisesti varovainen veropolitiikka, jolla on viime vuosina kiristetty kulutusveroja ja säädetty tuloverotukseen enää pieniä muutoksia. Ostovoimakehitys seuraa tällöin entistä voimakkaammin tulojen ja kuluttajahintojen kehityksestä.

Vuonna 2010 ostovoima kasvoi vielä hieman, sillä tulot kasvoivat hintoja voimakkaammin tuloverojen pysyessä suurin piirtein ennallaan. Sen sijaan kuluvana vuonna ostovoima supistuu, sillä hintojen nousu ylittää keskimääräisen ansiokehityksen. Hintojen nousua on kiihdyttänyt muun muassa kallistunut energia ja eräät kulutusverojen kiristykset.

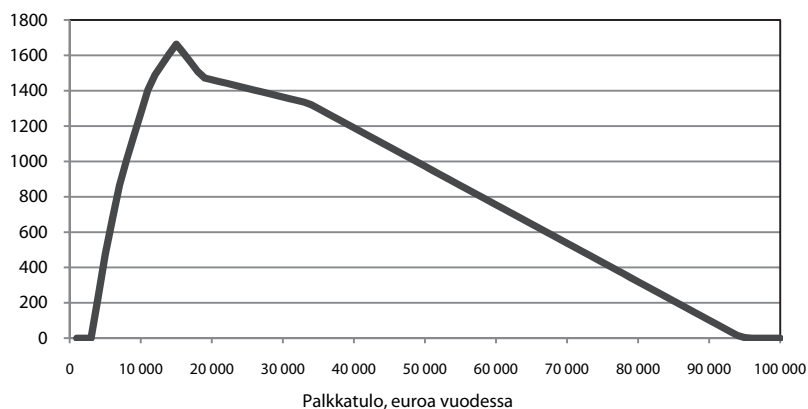
5. TULOVEROJEN PROGRESSIIVISUUS 2011

Palkansaajien tuloveroprosentit ovat keventyneet 1990-luvun alun laman huippuvuosista. Veroprosenttien kevennys ei kuitenkaan välttämättä tarkoita sitä, että tuloverotuksen progressiivisuus olisi poistunut. Verotuksen progressiivisuudella tarkoitetaan sitä, että veroaste nousee tulojen tai muun veropohjan lisääntyessä. Mitä nopeammin veroprosentti nousee, sitä progressiivisempaa verotus on. Palkansaajille myönnettävien vähennysten kasvattaminen on tietyillä vuosituloilla vähentänyt progression jyrkkyyttä, mutta samalla se on muuttanut uusia veroja, kuten kunnallisverotuksen, progressiiviseksi.

5.1. Palkansaajan tuloveroista myönnettävien vähennysten vaikutukset

Työtuloista myönnettävät vähennykset ovat olleet viime vuosina suosittu tapa suunnata verokevennyksiä erityisesti pienemmille tulotasoille. Sekä kunnallisverotuksessa myönnettävää kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä että valtionverotuksen työtulovähennystä (aikaisemmin valtionverotuksen ansiotulovähennys) on kasvatettu lähes vuosittain. Nykyisin vähennykset ulottuvat jo varsin laajalle tuloalueelle, reilun 90 000 euron vuosituloihin asti. Samalla niiden palkansaajalle tuottama veroetu on kasvanut merkittäväksi erityisesti pienemmillä tulotasoilla. Suurimmillaan veroetu on kuluva vuonna 14 000–16 000 euron palkkatuloilla, joilla vähennysten tuottama hyöty ylittää 1 600 euroa. Verohyötyä kuvaavan kuvion 8 laskentaoletukset sisältävät keskimääräisen kunnallis- ja kirkollisveron, valtion tuloveron, veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä viran puolesta tehtävät vähennykset.

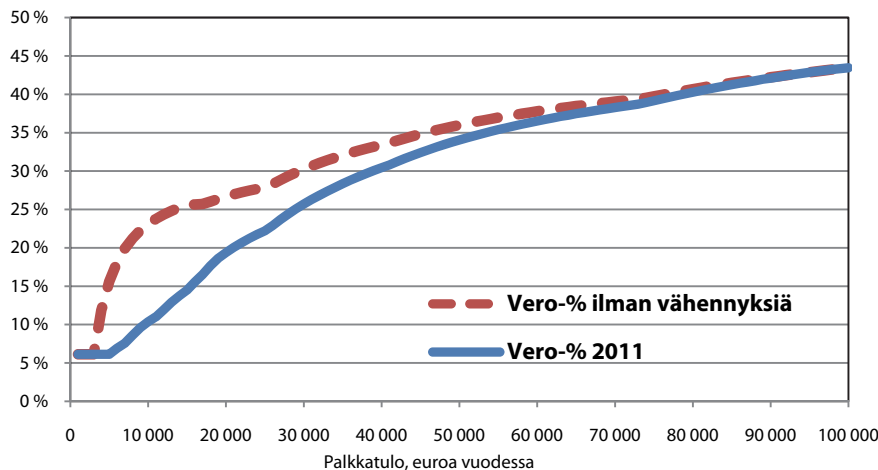
Kuvio 8. Verohyöty työtulovähennyksestä ja kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksestä vuonna 2011.

Kuvio 9 havainnollistaa verovähennysten merkityksen palkansaajalle kuluva vuonna. Laskentatekniset oletukset ovat samat kuin edellä. Vähennykset pienentävät palkansaajan tuloveroprosenttia hyvin laajalla tuloalueella verrattuna siihen,

mitä veroprosentti olisi ilman vähennyksiä. Vähennysten merkitys on suurimmillaan pienillä vuosituloilla. Tulojen vaihdella 6 000 ja 16 000 euron välillä veroprosenttien ero ylittää jopa 10 prosenttiyksikköä, mutta tulojen lisääntyessä ero supistuu hiljalleen pois. Vielä 40 000 euron vuosituloilla verovähennykset kuitenkin keventävät palkansaajan veroastetta yhä kolmella prosenttiyksiköllä. Vähennykset eivät enää kevennä hieman yli 90 000 euroa vuodessa ansaitsevien palkansaajien tuloverotusta.

Kuvio 9. Palkansaajan tuloveroprosentti vuonna 2011 ja veroprosentti ilman työtulovähennystä ja kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä.

Kuvio 9 havainnollistaa myös sen, että viime vuosien veronkevennyksiä ei ole toteutettu pelkästään valtion tuloveroasteikon avulla. Vähennysten kasvattamisella on ollut verokevennyksissä 2000-luvulla merkittävä rooli. Työtulosta myönnettävät verovähennykset pienentävät verotuksen progressiivisuutta erityisesti matalammilla tulotasoilla, mutta ne eivät poista sitä. Tulojen lisääntyessä työn verotus kiristyy yhä.

5.2. Kunnallisverosta progressiivinen vero

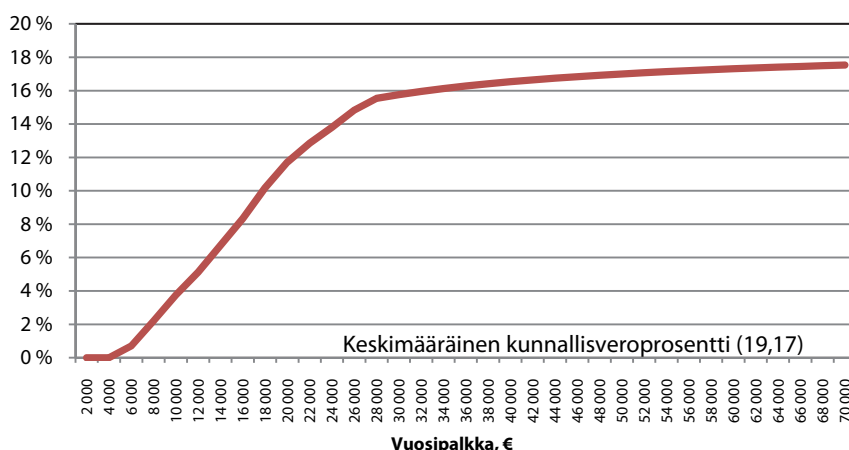
Työtulosta myönnettävien verovähennysten¹⁷ kasvattaminen on muuttanut kunnallisverotuksen verotettavan tulon perusteella määrättävät verot progressiivisiksi (ks. Kirkko-Jaakkola 2010b). Näitä veroja ovat kunnallisveron lisäksi kirkollisvero ja vakuutetun sairaanhoitomaksu. Vaikka edellä mainittuja veroja peritään siis yhden suhteellisen veroprosentin mukaan, niin käytännössä näiden verojen tosiasiallinen maksuprosentti vaihtelee vähennysten vuoksi. Vähennykset pienentävät voimakkaimmin pienituloisten verotusta. Sen vuoksi palkansaajien todellisuudessa maksama kunnallis- tai kirkollisvero taikka sairaanhoitomaksu kasvaa tulojen

¹⁷ Myös perusvähennystä on kasvatettu vuosina 2010 ja 2011. Perusvähennys myönnetään kaikkien ansiotulojen perusteella eli myös muista kuin työtuloista.

lisääntyessä. Edellä mainitut verot ovat siis käytännössä progressiivisia veroja. Kunnallisverolla kerätään noin viidesosa kaikista verotuloista, minkä vuoksi sen progressiivisuudella on merkitystä yksittäisen palkansaajan sekä koko verojärjestelmän kannalta. Loppuosa kappaleesta keskittyy tarkastelemaan pelkästään kunnallisveron progressiivisuutta.

Kunnallisveron progressiivisuuteen vaikuttaa tulojen lisäksi myös se, mihin vähennyksiin henkilö on oikeutettu. Aivan pienimmillä palkkatasoilla kunnallisvero poistuu kokonaan perusvähennyksen, kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen sekä työtulovähennyksen vuoksi. Palkansaaja alkaakin maksaa kunnallisveroa vasta vuositulojen ylittäessä 5 100 euroa¹⁸ (ks. kuvio 10). Laskentaoletuksena on tällöin käytetty maan keskimääräistä kunnallisveroprosenttia vuonna 2011 ja vain viran puolesta myönnettäviä vähennyksiä. Tulojen lisääntyessä kunnallisveron määrä nousee nopeasti. Esimerkiksi 10 000 euron palkkatuloilla, maksettu todellinen kunnallisveroprosentti on 3,8. Tulojen kaksinkertaistuessa maksettu todellinen kunnallisveroprosentti nousee 11,7:ään. Kunnallisveron progressiivisuus on voimakkainta alle 30 000 euron vuosiansioilla. Sen jälkeen maksetun kunnallisveron osuus palkasta nousee enää hitaasti.

KUVIO 10. Maksetun kunnallisveron osuus palkkatuloista vuonna 2011.

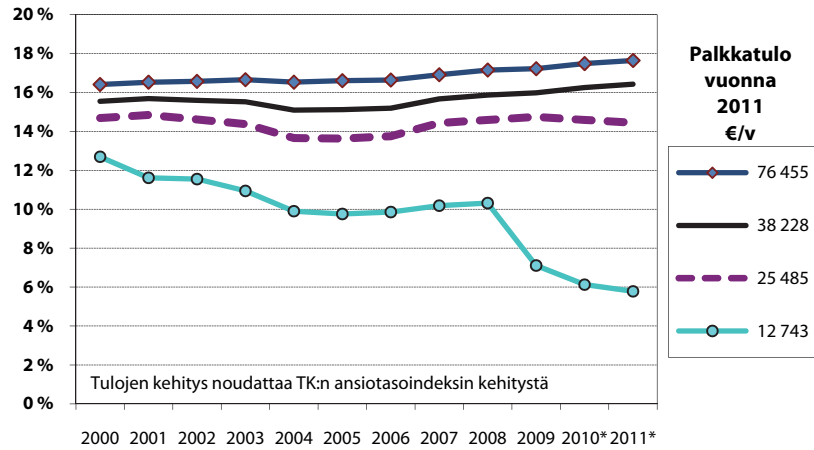

Kunnallisverotuksen progressiivisuus on lisääntynyt viime vuosina, koska kunnallisverotuksessa vaikuttavia verovähennyksiä on samaan aikaan kasvatettu. Kuvios-
ta 11 näkyy neljän eri esimerkkipalkan todellisen kunnallisveroprosentin kehitys vuosina 2000–2011. Laskentaoletuksena on maan keskimääräinen kunnallisveroprosentti vuonna 2011 ja vain viran puolesta myönnettävät vähennykset. Ero pienimmän ja suurimman esimerkkipalkan kunnallisveroprosentin välillä revähti erityisesti vuodesta 2009 lähtien, jolloin työtulovähennys otettiin käyttöön. Tällöin todellinen kunnallisvero 12 743 euron vuosipalkasta putosi 10 prosentista noin kuuden prosentin tuntumaan. Kunnallisveron progression lisääntyminen ei

¹⁸ Palkansaajan työeläkemaksua, työttömyysvakuutusmaksua ja sairausvakuutuksen päivärahamaksua maksetaan kuitenkin jo ensimmäisestä eurosta lähtien.

kuitenkaan näy enää kuvion suuremmilla esimerkkipalkkoilla, sillä näillä vuositu-
loilla progressio tapahtuu lähinnä valtion tuloveron kautta.

**KUVIO 11. Maksetun kunnallisveron osuus palkkatulosta eräillä esimerkkipalkka-
tasoilla vuosina 2000–2011.**

6. VERORAKENNE VEROTUOTTOJEN NÄKÖKULMASTA

Verotuksen muuttumisesta saadaan tietoa paitsi tarkastelemalla veroperusteita niin myös seuraamalla verokertymiä eri vuosina. Verokertymät voidaan esimerkiksi suhteuttaa kokonaisverotuottoihin (ks. taulukko 7), jolloin saadaan kuva verotuksen rakenteesta. Eri vuosien verokertymiä seuraamalla saadaan tietoa verotuksen painopisteiden muutoksista.

Taulukko 7. Verotuotot prosenttina kokonaisverotuotoista 2000–2009.

Lähde. OECDiLibrary.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tuloverot yhteensä	43,1	40,8	40,6	38,7	38,6	38,3	38,1	39,3	39,0	35,9
henkilöiden tuloverot	30,6	31,5	31,2	31,0	30,5	30,7	30,3	30,3	30,9	31,2
yriytysten tuloverot	12,5	9,4	9,3	7,7	8,1	7,6	7,7	9,0	8,1	4,7
Pakolliset sosiaaliturva- maksut	25,2	26,9	26,5	26,7	26,8	27,3	27,9	27,7	28,0	29,8
työntekijöiden maksut	4,7	4,9	4,7	4,8	4,8	5,0	5,4	5,2	5,1	5,5
työnantajien maksut	18,5	20,1	20,0	20,1	20,3	20,4	20,4	20,3	20,9	22,0
Omaisuusverot	2,4	2,3	2,4	2,3	2,6	2,7	2,5	2,6	2,6	2,6
Kulutusverot	29,0	29,6	30,2	32,0	31,7	31,3	31,1	30,1	30,0	31,4
Muut verot	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

Henkilöiden maksamien tuloverojen osuus kaikista verotuotoista on pysytellyt 2000-luvulla suurin piirtein ennallaan. Taulukosta 7 nähdään, että osuus on kertynyt valtion kassaan viime vuosina noin 31 prosenttia kaikista verotuotoista. Vuosituhannen alussa osuus oli 30,6, kun se esimerkiksi vuonna 2009 oli 31,2. Tuloverojen osuus oli samaa suuruusluokkaa vielä 1990-luvun loppupuolella, mutta tätä aikaisemmin henkilöiden maksamien tuloverojen osuus kaikista verotuloista oli suurempi. 1970-luvun puolivälissä osuus lähenteli 40 prosenttia.

Yritysten tuloverot vaihtelevat vuosittain enemmän kuin kotitalouksien maksamat verot. Vuonna 2000 yritysverojen tuotto oli maksimissaan, ja niiden osuus kaikkien verojen kokonaiskertymästä oli peräti 12,5 prosenttia. Huippuvuoden jälkeen yritysverojen osuus kaikista verotuotoista tasaantui 7–9 prosentin tuntumaan, kunnes osuus puolittui vuoden 2008 lopulla alkaneen kansainvälisen talous- ja pankkikriisin vuoksi. Yhteisöverojen osuus kaikista verotuotoista oli minimissään 1990-luvun lamavuosina, esimerkiksi vuonna 1993 osuus oli 0,6 prosenttia. Tätä aikaisemmin osuus on liikkunut 3–4 prosentin tuntumassa.

Pakolliset sosiaalivakuutusmaksut ovat nousseet 2000-luvulla niin työntekijöillä kuin työnantajillakin. Vaihtelut 2000-luvulla ja tätä aikaisemmin ovat olleet kuitenkin varsin maltillisia. Työntekijöiden maksujen osuus kaikista verotuotoista nousi nykyiselle tasolleen 4–5 prosentin tuntumaan jo vuonna 1992. Aikaisemmin osuus oli noin kolme prosenttia. Työnantajien maksujen osuus kaikista verotuotoista on pysytellyt 2000-luvulla hyvin vakaasti 20 prosentin tuntumassa. 1970-

ja 1980-luvuilla osuus on vaihdellut enemmän, ja se on ollut noin viisi prosenttiyksikköä matalammalla tasolla.

Omaisuusverojen osuus kaikista verotuotoista on ollut perinteisesti hyvin vakaa niin 2000-luvulla kuin tätä aikaisemmin. Myös kulutusverojen osuus kaikista verotuotoista on ollut 2000-luvulla tasainen osuuden vaihdellessa 30–31 prosentin tuntumassa. Kulutusverojen osuus oli 1990-luvulla samaa suuruusluokkaa. Sen sijaan 1980-luvulla ja sitä aikaisemmin osuus oli suurempi. Ennen Euroopan unioniin liittymistä Suomen kulutusverojen joukko oli varsin laaja.

Ennakkotilastojen mukaan vuonna 2010 kulutusverojen osuus kaikista verotuotoista nousi 31,8 prosenttiin. Lievästä noususta huolimatta osuus on yhä lähellä edellisten vuosien tasoa, eikä tilastoista ole vielä nähtävissä kulutusverojen merkityksen selvää kasvua. Mitä todennäköisimmin osuus kuitenkin nousee lievästi vuonna 2011, jolloin arvonlisäveron- ja energiaverojen kiristykset alkavat vaikuttaa koko painollaan.

7. LOPUKSI

Tuloverojen keventämiselle on ollut 1990-luvun alun laman jälkeen hyvät perusteet. Kevennykset ovat muun muassa sekä lisänneet työnteon kannustimia että purkaneet kannustinloukkuja muun muassa yksinhuoltajilla. Verokevennyksillä on saavutettu myös maltillisia palkkakierroksia sekä tuettu yritysten kilpailukykyä kireässä kansainvälisessä kilpailussa. Lisäksi kevennykset ovat tukeneet kansalaisten ostovoimaa, ja sitä kautta ne ovat lisänneet kuluttajien luottamusta ja kotimaista kysyntää.

Prosentuaalisesti tarkastellen verokevennyksistä ovat hyötyneet eniten pienituloiset palkansaajat. Tämä johtuu siitä, että verokevennykset on toteutettu valtion tuloveroasteikon muutosten ohella työtuloista myönnettävillä verovähennyksillä. Matalimmilla vuosituloilla verovähennykset pienentävät palkansaajan tuloveroprosenttia yli kymmenellä prosenttiyksiköllä. Suurilla, yli 90 000 euron, vuosituloilla vähennyksiä ei enää saa.

Toteutettu verokevennyslinja on saanut viime aikoina osakseen myös kritiikkiä. Huolestusta on herättänyt erityisesti verotuksen progressiivisuuden oletettu pientyminen ja kulutusverojen kiristysten vaikutukset kansalaisten väliseen oikeudenmukaisuuteen. Tuloverotuksen osalta huoli on ollut aiheetonta.

Keskimääräiset veroasteet ja marginaaliveroasteet ovat viime vuosina laskeneet. Suomen verotus muihin maihin nähden onkin melko kilpailukykyistä pienimmillä palkkatuloilla. Kilpailuetu kuitenkin häviää tulojen lisääntyessä. Suurilla palkkatuloilla Suomi kuuluu yhä maailman kovimpiin verottajiin. Verokevennysten kohdistaminen pienipalkkaisiin on siten jopa jyrkentänyt veroeroa pieni- ja suurituloisten palkansaajien välillä. Verovelvolliselle tuloverotuksen keventyminen näyttäytyy parempina kannustimina ja suurempina käteen jäävinä nettotuloina.

Tuloveroasteiden lasku ei tarkoita sitä, että progressio olisi poistunut tuloverotuksesta. Tuloveroprosentit nousevat yhä tulojen lisääntyessä. Lisäksi progressio on laajentunut myös kunnallisverotukseen työtuloista myönnettävien verovähennysten vuoksi.

Verokevennysten kritiikki pohjautuukin paljolti siihen, että veromuutoksia on tarkasteltu pienempänä kokonaisuutena vain valtionverotuksen näkökulmasta. Kaikki vaikutukset huomioiden verokevennyksillä on ollut lukuisia hyödyllisiä vaikutuksia, erityisesti pienituloisille palkansaajille.

Työn verotuksen keveneminen ei näy myöskään verorakennetta kuvaavissa verkertymätilastoissa. Luonnollisilta henkilöiltä perittävät tuloverot samoin kuin kulutusverot suhteessa kaikkiin verotuottoihin ovat pysyneet jo vuosien ajan melko muuttumattomina.

8. LÄHDELUETTELO

Kirkko-Jaakkola, Mikael (2010a). Eläkkeet, verot ja ostovoima. Verotietoa 58.

Kirkko-Jaakkola, Mikael (2010b). Kuntien verot 2011 - missä maksat eniten? Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. Verotietoa 60.

Kurjenoja, Jaana (2006). Verokevennyksillä ostovoimaa. Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. Verotietoa 46.

Riihimäki, Elisa (2000): Sitkeästi korkea verokiila. Verotietoa 19.

VNK (2011). Työurat pidemmiksi - työeläkejärjestelmän kehittämisehdotusten tarkastelua. Työurien pidentämistä selvittävän työryhmän raportti. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 4/2011.

LIITE 1. VALTION TUOVOEROASTEIKOT 1996-2011

1996:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
7 232,1	7 %
9 923,1	17 %
12 277,7	21 %
17 491,5	27 %
27 414,6	33 %
48 774,5	39 %

2000:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
8 005,7	8,4
10 696,8	143,0
13 623,2	581,9
19 005,2	1 604,5
29 937,5	4 337,6
52 979,2	11 480,5

2004:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0,0 %
11 700	8
14 500	316
20 200	1 171
31 500	3 544
55 800	10 105

2008:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0
0	0
12 600	8
20 800	705
34 000	3 213
62 000	9 793

1997:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
7 568,5	8,4
10 259,5	169,9
12 782,3	573,5
18 164,3	1 649,9
28 591,9	4 361,1
50 456,4	11 357,7

2001:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0,0	0,0 %
11 100,4	8,4
14 296,0	455,8
19 678,0	1 424,6
30 946,6	4 129,0
54 661,1	11 243,4

2005:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0,0 %
12 000	8
15 400	365
20 500	1 130
32 100	3 508
56 900	10 080

2009:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0
13 100	8
21 700	610
35 300	3 058
64 500	9 482

1998:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
7 736,6	8,4
10 427,7	169,9
13 118,7	600,4
18 500,7	1 676,8
29 096,5	4 431,8
51 465,5	11 589,8

2002:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0
11 500	8
14 300	372
19 700	1 290
30 900	3 866
54 700	10 768

2006:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0
12 200	8
17 000	440
20 000	860
32 800	3 356
58 200	9 706

2010:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0
15 200	8
22 600	489
36 800	2 974
66 400	9 338

1999:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
7 904,8	8,4
10 595,8	156,4
13 455,0	599,6
18 837,0	1 649,1
29 601,1	4 393,9
52 474,6	11 599,1

2003:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0
11 600	8
14 400	344
20 000	1 240
31 200	3 704
55 200	10 424

2007:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0
0	0
12 400	8
20 400	728
33 400	3 263
60 800	9 839

2011:

vero rajalla, alaraja, €	vero- prosentti
0	0
15 600	8
23 200	502
37 800	3 057
68 200	9 593

Liite 2. Palkansaajan tuloveroperusteita vuosina 1991-2011

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Palkansaajan työlakemaksu	0,0 %	0,0 %	3,0 %	3,0 %	4,0 %	4,3 %	4,5 %	4,7 %	4,7 %	4,7 %	4,5 %	4,4 %	4,6 %	4,6 %	4,6 %	4,3 %	4,3 %	4,1 %	4,3 %	4,5 %	4,7 %
" , yli 53-vuotias palkansaaja															5,8 %	5,4 %	5,4 %	5,2 %	5,4 %	5,7 %	6,0 %
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	0,00 %	0,00 %	0,20 %	1,87 %	1,87 %	1,50 %	1,50 %	1,40 %	1,35 %	1,00 %	0,70 %	0,40 %	0,20 %	0,25 %	0,50 %	0,58 %	0,58 %	0,34 %	0,20 %	0,40 %	0,60 %
Tulonhankkimisvähennys, osuus tulosta	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
" , enimmäismäärä, €	353	353	353	353	252	252	303	303	353	404	454	460	590	620	620	620	620	620	620	620	620
Työmatkakustannusten omavastuu, €	336	336	336	336	420	420	420	505	505	505	505	500	500	500	500	500	500	500	500	600	600
" , enimmäismäärä, €	2691	2691	2691	2691	2691	2691	2691	3364	3868	4709	4709	4700	4700	4700	4700	4700	7000	7000	7000	7000	7000
Työasuntovähennys, enimmäismäärä €/kk																				250	250
Yksinhuoltajavähennys kunnallisverotuksessa, €	2 102	2 102	2 102																	250	250
Lapsivähennys kunnallisverotuksessa € per/lapsi	1 766	1 766	1 766																	51	51
Lapsenhoitovähennys valtionverotuksessa, € (3-7 v lapsi)	2 220	2 220	1 413																	51	51
Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys, alaraja €	3 364	3 364	3 364	3 364	3 364	3 364	2 523	2 523	2 523	2 523	2 523	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
" , osuus alarajan ylittävistä tulosta	14 %	10 %	10 %	5 %	5 %	5 %	20 %	20 %	20 %	20 %	35 %	35 %	40 %	47 %	49 %	49 %	49 %	51 %	51 %	51 %	51 %
" , 2. nousu												7230	7230	7230	7230	7230	7230	7230	7230	7230	7230
" , osuus 2. nousun ylittävistä tulosta												10 %	14 %	23 %	26 %	26 %	26 %	28 %	28 %	28 %	28 %
" , enimmäismäärä €	470,9	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	925,0	925,0	1 446,4	1 648,2	1 648,2	2 140	2 550	3 550	3 850	3 850	3 250	3 570	3 570	3 570	3 570
" , yläraja €	10 091	10 091	10 091	13 455	13 455	13 455	7 232	7 232	12 614	12 614	12 614	12 600	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
" , alenema ylärajan ylittävistä tulosta	14,0 %	10,0 %	10,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	2,0 %	2,0 %	3,0 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Työtulovähennys, alaraja €																					
" , osuus alarajan ylittävistä tulosta																					
" , enimmäismäärä €																					
" , yläraja €																					
" , alenema Ylärajan ylittävistä tulosta																					
Kunnallisverotuksen perusvähennys, enimmäismäärä €	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	2 200	2 250
" , alenema enimmäismäärän ylittävistä tulosta	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %
Keskimmäinen kunnallisveroprosentti	16,62 %	16,88 %	17,20 %	17,52 %	17,53 %	17,51 %	17,43 %	17,54 %	17,62 %	17,67 %	17,67 %	17,78 %	18,03 %	18,03 %	18,29 %	18,39 %	18,45 %	18,55 %	18,59 %	18,97 %	19,17 %
Sairausvakuutusmaksu	1,7 %	2,2 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %
Sairausvakuutusmaksu	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455	13 455
" , korotetun maksun tuloaraja, €	1,00 %	1,50 %	1,50 %	1,90 %	1,90 %	1,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %	0,45 %
" , maksun korotus tuloarajan ylittävistä tulosta																					
Sairaanhoidtomaksu																					
Päivärahamaksu	1,55 %	3,05 %	1,80 %	1,55 %	0,55 %																
Kansaneläkevakuutusmaksu	1,28 %	1,28 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,33 %	1,33 %	1,33 %	1,33 %	1,32 %	1,33 %	1,34 %
Keskimmäinen kirkollisveroprosentti																					
Korvovähennys (vuoteen 1992)																					
euromääräinen omavastuu	185,0	252,3																			
vähennyskelppoinen osuus omavastuun ylittävistä korjoista	80 %	75 %																			
enimmäismäärä, yksinäinen €	3 363,8	3 363,8																			
enimmäismäärä, puolisoit €	4 036,5	4 372,9																			
lapsikorotus (enintään kahdesta lapsesta)	588,7	672,8																			
muun kuin asuntovelan korjoista enintään, yksinäinen	840,9	588,7																			
muun kuin asuntovelan korjoista enintään, puolisoit	1 513,7	1 009,1																			
Alijäämähyvitys (vuodesta 1993)																					
hyvitys verosta (= pääomatulojen veroprosentti)	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	28 %	28 %	28 %	28 %	29 %	29 %	29 %	29 %	29 %	29 %	28 %	28 %	28 %	28 %	28 %	28 %
kulutusluottojen korjoista enintään	168,2	84,1																			
hyvityksen enimmäismäärä	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 345,5	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
lapsikorotus (enintään kahdesta lapsesta)	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	336,4	350	350	350	350	400	400	400	400	400	400
alijäämähyvitys ensiasunnon korjoista	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %
Ylimääräinen korvovähennys verosta, osuus vuoden 1992 korjoista	17,5 %	15,0 %	15,0 %	12,5 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

35. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2003.** 4.6.2003
36. **Teemu Lehtinen, Jenni Oksanen: Riittäisikö yksi veroprosentti?**
Ansiotulojen verotus Suomessa vuonna 2001 ja lineaarisesti progressiivinen verojärjestelmä. 11.8.2003
37. **Jaana Kurjenoja: Lapsiperheiden verokurimus**
Lapsiperheiden verotus, lapsilisät sekä päivähoito 11 Euroopan maassa. 29.9.2003
38. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2004**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2004. 14.1.2004
39. **Jaana Kurjenoja: Kenelle työ kannattaa? Kannustinloukut 2004.** 1.3.2004
40. **Jenni Oksanen: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoiman kehityksestä vuosina 1991-2004. 4.5.2004
41. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2004**
Suomen asema palkkaverottajana. 31.5.2004
42. **Jaana Kurjenoja: Veropolitiikka ja verotuotot**
Tilastollinen analyysi henkilöverotuksen, arvonlisäverotuksen ja yhteisöverotuksen tuotoista 1980- 2003. 20.1.2005, 2.p 7.4.2005
43. **Jenni Oksanen: Kulutusverotus Suomessa.** 5.4.2005
44. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2005**
Suomi työn verottajana. 6.6.2005
45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. 11.2.2008
54. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2008**
Suomi työn verottajana. 15.9.2008
55. **Jaana Kurjenoja: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 10.2.2009
56. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2009**
Suomen asema työn verottajana. 16.11.2009
57. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2010**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa. 7.1.2010
58. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoimasta 2000-luvulla. 15.6.2010
59. **Minna Punakallio: Suomi ja muut maat työn verottajina**
Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2010. 9.11.2010
60. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2011 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 13.12.2010

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.